

KERKENPLAN: INHOUD EN PROCEDURE

Vicariaat Vlaams Brabant en Mechelen, april 2015

Omdat we merken dat één en ander voor velen nog niet duidelijk is, herhalen we hierna wat we over het opmaken van een kerkenplan hebben opgenomen in de nieuwsbrief van december 2014.

Reeds bij het opmaken van de meerjarenplannen diende een uitgewerkt kerkenplan per gemeente te worden toegevoegd¹.

In nogal wat gevallen gebeurde dit niet, onvolledig of uiterst summier.

Met ingang van het nieuwe decreet erfgoed zal een gemeentelijk kerkenplan een absolute vereiste zijn waaraan niet te ontkomen valt als u nog aanspraak wil maken op de verhoogde premie van 80% voor de renovatie van een beschermd gebouw van de eredienst.

Wat houdt zo'n kerkenplan in?

Opsomming van alle kerken (en eventueel erkende kapellen) op het grondgebied van de gemeente met opgave van:

- naam van de parochie;
- eigenaar van het gebouw;
- korte beschrijving van het gebouw (historiek, bijzondere kunstwerken...), bouwfysische toestand;
- of het een zondagskerk van een pastorale zone betreft,...;
- huidig gebruik;
- toekomstig gebruik: zal het gebouw in de toekomst voor de eredienst gebruikt worden (hetzij uitsluitend, hetzij in medegebruik door andere christelijke kerkgenootschappen, hetzij in multifunctioneel gebruik), of dat er aan nevenbestemming of herbestemming wordt gedacht;
- welke kosten op korte en middellange termijn noodzakelijk zijn.

U kan daarvoor het bijgevoegde document "Kerkenplan-model" gebruiken. Terminologie en richtlijnen m.b.t. het gebruik van kerkgebouwen, vindt u in het bijgevoegde document "Regels voor het gebruik van kerkgebouwen".

Indien nodig, kan u bij het Vicariaat ook een model van gebruiksovereenkomst voor het medegebruik van een kerkgebouw bekomen.

Procedure

Het initiatief wordt best genomen door het CKB dat daartoe in intens en doelgericht gesprek gaat met de canonieke eindverantwoordelijken op het grondgebied van de gemeenten. Immers het gebruik en/of de bestemming van kerkgebouwen is in de eerste plaats een aangelegenheid van de kerk (en in het bijzonder van de bisschop). Uiteraard worden ook alle kerkfabrieken op het grondgebied van de gemeente geraadpleegd en betrokken in het overleg.

Het kerkenplan wordt ondertekend door de canonieke eindverantwoordelijken op het grondgebied van de gemeente, en bij voorkeur ook door de vertegenwoordigers van de kerkfabrieken en het CKB.

Merk op:

Bij elke wijziging van een kerkgebouw (herinrichting, nevenbestemming, herbestemming...) moet u advies inwinnen bij de Vicariale Commissie voor Kerken en Kapellen die in 2013 is opgericht. Voor meer informatie hierover verwijzen we naar het bijgevoegde document "Vicariale Commissie voor Kerken en Kapellen".

Daarna dient het voor bekrachtiging te worden doorgestuurd naar het Vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen (F. de Merodestraat 18, 2800 Mechelen) ter goedkeuring door de bisschop.

Als de bisschop zijn formele goedkeuring heeft gegeven kan het kerkenplan worden overgemaakt aan burgerlijke instanties (o.m. in functie van het verkrijgen van toelagen). Omdat eventuele consequenties van het kerkenplan zullen opgenomen worden in het meerjarenplan van de kerkfabriek(en) verdient het aanbeveling dat het kerkenplan ook wordt ondertekend door de gemeente. Zo wordt immers duidelijk dat iedereen achter de visie staat: de pastoor, de betrokken kerkfabrieken, het CKB én de gemeente.

Veelgestelde vragen

Antwoorden op een aantal veelgestelde vragen vindt u in het bijgevoegde document “Veelgestelde vragen mbt kerkenplan”.

ⁱ In zijn nota “Een Toekomst voor de Vlaamse Parochiekerk” van 24 juni 2011 uit minister Bourgeois de wens dat op het lokale niveau in samenspraak tussen kerkelijke en gemeentelijke overheden een toekomstvisie wordt ontwikkeld over de kerken die op het grondgebied van de betrokken gemeente gelegen zijn. Deze toekomstvisie moet minstens de volgende elementen bevatten (zie de nota pg. 10):

- de parochiekerken als gebouw, met onder meer de cultuurhistorische waarde, de architecturale mogelijkheden, de bouwfysische toestand, de mogelijkheid tot compartimentering, ...;
- de parochiekerk in zijn ruimtelijke omgeving;
- het actuele gebruik en de functie van de parochiekerk;
- mogelijke interesse van andere actoren.

De uitgeschreven visie vormt voor de minister de basis waarop de individuele meerjarenplannen van de Kerkfabrieken voor de komende beleidsperiode 2014-2019 moeten steunen. Daarenboven wil de minister het bestaan van een goedgekeurde visie op de parochiekerken als voorwaarde stellen voor toekennen van toekomstige onderhouds- of restauratiepremies voor beschermde kerken of andere subsidies voor niet-beschermde kerken.

Het uitschrijven van een dergelijke visie biedt echter ook aan de lokale kerkelijke verantwoordelijken - parochie en kerkfabriek - de mogelijkheid om een visie te ontwikkelen over de onderlinge afstemming van pastorale noden en kerkgebouwen.

Minister Bourgeois treedt in zijn nota niet in detail over de wijze waarop de toekomstvisie moet uitgeschreven worden, afgezien van de bovenvermelde minimale elementen die erin moeten opgenomen worden. Hij is wel van mening dat het opstellen ervan bij voorkeur onder regie van het Centrale Kerkbestuur van de betrokken gemeente gebeurt en dat in het overleg naast de kerkelijke verantwoordelijken ook lokale actoren zoals socio-culturele verenigingen betrokken worden.